

Verstandelijk beperkt dus Seksueel beperkt?

Welmoed Visser-Korevaar orthopedagoog –seksuoloog NVVS SH

Daphne Kemner orthopedagoog- seksuoloog NVVS SH

Disclosure belangen spreker

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen / Zie hieronder
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
• Sponsoring of onderzoeksgeld • Honorarium of andere (financiële) vergoeding • Aandeelhouder • Andere relatie, namelijk ...	• nvt • nvt • nvt • nvt

Seks en zorg

Waar denk je aan bij seks?

- Zoenen
- Intiem
- Vrijen
- Lekker
- Geil
- plezier

Waar denk je aan bij seks van vb?

- Grensoverschrijding
- Sterilisatie
- Opletten
- Hulp
- Prikpil
- handelingsverlegen

Doelgroep

Verstandelijke beperking

- Een significante beperking in het intellectuele functioneren
- Gelijktijdig optredend met een significante beperking in het adaptieve gedrag (conceptuele, sociale en praktische vaardigheden)
- Het optreden van deze beperkingen vóór het 18e levensjaar.

Shalock et al. (2010)

Intelligentie niveau's

- Zeer ernstig IQ <25
- Ernstig IQ 25- 35
- Matig IQ 35- 55
- Licht IQ 55 - 70

totaal -> 142.000 mensen

- Zwakbegaafd IQ 70 - 85

totaal > 2,2 miljoen mensen

Woittiez et al, 2014, vgn 2017

Niveaus van functioneren

- Cognitief
- Lichamelijk
- Emotioneel
- Sociaal

Het gaat om de samenhang tussen deze dimensies

Verstandelijke beperking en seks

Het zijn gewoon seksuele mensen

Kok et al. (2009).

Maar er zijn problemen

- Seksueel misbruik percentage is hoog
- Vaker sprake van seksueel afwijkend gedrag
- Grotere ontevredenheid met seksualiteit
- Grotere normativiteit

Kersten, M (2003), Berlo, W (2011)

Is een Verstandelijke Beperking
per definitie verstorend voor
een gezonde seksuele
ontwikkeling?

Voorwaarden voor gezonde ontwikkeling

1. Intacte seksuele anatomie/endocrinologie
2. Intact brein
3. Overeenkomend fenotypisch geslacht en genderidentiteit
4. Affectrijk pedagogisch klimaat
5. Positief voorbeeldgedrag t.a.v. relationeel gedrag
6. Positieve boodschappen t.a.v seksualiteit in informeel en formeel “curriculum”
7. Mogelijkheid tot leeftijdsspecifiek consensueel “sexual rehearsal play”

(Rik van Lunsen)

De kans op een verstoorde
ontwikkeling is groot

Problemen op het gebied van seksualiteit
frequent aanwezig

IN BEHANDELPRAKTIJK :

-MEDIATIETHERAPIE IQ <55

-INDIVIDUELE THERAPIE → IQ 55-85

Naast behandeling ook veel systeemgericht bezig

Welke hulpvragen?

Problematiek slachtoffer misbruik

Problematiek dader misbruik

Anderen ongepast aanraken

Ontevreden over ontbreken partner

Relatieproblemen

Overig ongepast gedrag

Hehenkamp L. & van Zenderen K. (2015)

Voorbeelden uit de praktijk

Praktijk: veel diversiteit in hulpvragen, van jong tot oud

Mannen: veel meer vragen, diversiteit hulpvragen groter

Verminderde kennis

Grensoverschrijdend gedrag

Afwijkend seksueel gedrag (parafilia → fetish, pedofilie, automutilatie)

Vaak mensen met ASS

Vrouwen: in verhouding veel minder, minder diversiteit

Verminderde kennis

Slachtoffer misbruik

Wervend gedrag

Wat betekent (L)VB voor een seksuoloog?

- Grote diversiteit in behandelvragen
- Protocolair behandelen eerder uitzondering dan regel; behandeling op maat
- Het systeem zoveel mogelijk betrekken
- Vertaalslag maken; hoe concreter hoe beter

Goed op weg

- Steeds meer seksuologen NVVS-SH met specialisme (L)VB
- Actieve special interest group vanuit NVVS
- Landelijk platform
- Breder landelijk registreren bij Rutgers van de seksuologische behandelingen vanaf januari 2017
- (Beperkt) onderzoek beschikbaar

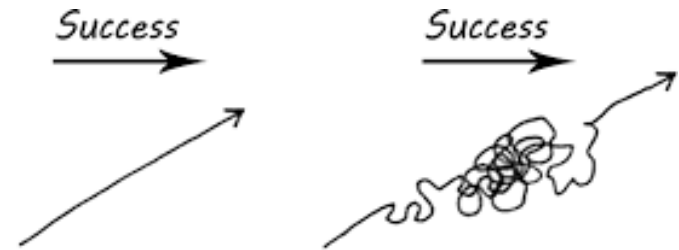

De ambities

- Kennis bundelen; overlap met doelgroep kinderen, GGZ, revalidatie en ouderenzorg is groot
- Wetenschappelijk onderzoek tbv bevorderen seksuele gezondheid ipv focus op seksueel misbruik bij VB
- Verder ontwikkelen van kennis, methodieken en behandelingen voor deze doelgroep

We zijn nog niet klaar...

Maar gaan met plezier door!

what people think
it looks like

what it really
looks like

Maar voor nu, bedankt voor uw aandacht!!

Vragen?

referentielijst

- Berlo, W. van, De Haas, S., Van Oosten, N., Van Dijk, L., Brants, L., Tonnon, S., & Storms, O. (2011). *Beperkt weerbaar. Een onderzoek naar seksueel geweld bij mensen met een lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke beperking*. Utrecht: Rutgers WPF/Movisie.
- Kersten, M (2003). *Seksualiteit van mensen met een handicap. Een analyse van bestaande kennis en aanwijzingen voor praktijk en verdere kennisverwerving*. Utrecht: Landelijk kennisnetwerk gehandicaptenzorg.
- Kok et al. (2009). *Zorgverleners over seksualiteit van mensen met een verstandelijke beperking; een kwalitatief onderzoek*. Tijdschrift voor seksuologie (TvS) 33-3, 199-206
- Hehenkamp L. & van Zenderen K. (2015) *SHVB registratie 2011-2014*. Utrecht: Rutgersstichting
- Shalock et al. (2010). *Intellectual Disability: Definition, Classification, and Systems of Supports (11th Edition) 2010*. Washington: AAIDD
- Verdonk, 2011, Ze zeggen dat we het niet kunnen; kinderwens en ouderschap van mensen met een lichte verstandelijke beperking
- Wieland e.a, 2014, Behandeling van patiënten met een laag IQ in de GGZ
- Wit, de e.a., 2011, Richtlijn effectieve interventies LVB door Landelijk Kennis Centrum
- Woittiez I, Putman L, Eggink E, Ras M. *Zorg beter begrepen. Verklaringen voor de groeiende vraag naar zorg voor mensen met een verstandelijke beperking*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP); 2014.